

Eğitim Fakültesi Akademisyen ve Öğrencilerinin Üniversite Psikolojik Danışma Birimine Yönelik Görüşleri

Faculty of Education Students' and Academicians' Perspectives on University Counseling Centers

Gözde ŞENSOY, Hande AKIMAN, Kemal BALKAN, Yağmur Simge GÜL, Adil KAVAL, Abdullah SEVİNÇ, Gürkan YEĞİNTÜRK, Aslı Uz BAŞ

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, akademisyenlerin ve üniversite öğrencilerinin yükseköğretimde psikolojik danışma birimine dair görüşlerini incelemektir. Araştırmaya yedi akademisyen ve 40 lisans öğrencisi dâhil edilmiştir. Katılımcıların görüşleri, akademisyen ve öğrenciler için ayrı olarak değerlendirilmiştir. Veriler, sırasıyla dört ve yedi açık uçlu soru içeren iki yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Araştırma sonuçları, öğrenci ve akademisyenlerin üniversite bünyesinde bir psikolojik danışma ve rehberlik biriminin hizmet vermediğini düşündüklerini ya da bu konuda bir fikirleri olmadığını göstermektedir. Akademisyenlere göre öğrenciler en çok romantik ilişkiler, ailevi sorunlar ve mesleki konularda yardıma gereksinim duymaktadır. Öğrencilerin görüşlerine göre ise, en çok sınav kaygısı ve kişisel problemler konusunda psikolojik yardım aranmaktadır. Akademisyenler, çoğunlukla öğrencilerle doğru iletişim kurma becerileri ve öğrencileri psikolojik hizmet verecek birimlere yönlendirme konusunda yardım aramaktadır. Öğrenciler, psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti veren bir birimin okudukları fakülte içerisinde veya kolaylıkla ulaşabilecekleri bir konumda bulunmasını tercih etmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu böyle bir birim bulunsaydı başvuracağını ve psikolojik hizmetlere düzenli zaman ayarabileceğini belirtmiştir. Katılımcı öğrenciler, böyle bir merkeze en çok kariyer danışmanlığı ve sınav kaygısı ile düzenli ders çalışma konularında başvuracaklarını belirtmiştir. Öğrenciler büyük oranda bireysel psikolojik yardımı almayı tercih ederken, bunu ikinci sırada grupla psikolojik danışma izlemektedir.

Anahtar Sözcükler: Psikolojik danışma merkezi, Psikolojik danışma, Psikolojik hizmetler, Yükseköğretim

Gözde ŞENSOY (✉)

ORCID ID: 0000-0003-1420-5771

Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Uşak, Türkiye
Uşak University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences,
Uşak, Turkey
gozde.sensoy@usak.edu.tr

Hande AKIMAN

ORCID ID: 0000-0002-5709-1826

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye
Dokuz Eylül University, Buca Faculty of Education, Department of Educational
Sciences, İzmir, Turkey

Kemal BALKAN

ORCID ID: 0000-0001-6623-0325

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye
Dokuz Eylül University, Buca Faculty of Education, Department of Educational
Sciences, İzmir, Turkey

Yağmur Simge GÜL

ORCID ID: 0000-0002-6791-9375

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye
Dokuz Eylül University, Buca Faculty of Education, Department of Educational
Sciences, İzmir, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 03.08.2017

Kabul Tarihi/Accepted : 26.01.2018

Adil KAVAL

ORCID ID: 0000-0002-1708-287X

Bornova Altay Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Rehber Öğretmen,
İzmir, Türkiye
Bornova Altay Anatolian Vocational and Technical High School, Guidance
Counselor, İzmir, Turkey

Abdullah SEVİNÇ

ORCID ID: 0000-0002-6711-3363

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye
Dokuz Eylül University, Buca Faculty of Education, Department of Educational
Sciences, İzmir, Turkey

Gürkan YEĞİNTÜRK

ORCID ID: 0000-0002-9531-3768

Alaşehir Selahattin Zuhul Barutçu Anadolu Lisesi, Rehber Öğretmen,
Manisa, Türkiye
Alaşehir Selahattin Zuhul Barutçu Anatolian High School, Guidance Counselor,
Manisa, Turkey

Aslı Uz BAŞ

ORCID ID: 0000-0001-8307-6198

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye
Dokuz Eylül University, Buca Faculty of Education, Department of
Educational Sciences, İzmir, Turkey

ABSTRACT

The aim of the study was to determine academicians' and students' perspectives on university counseling centers. The study consisted of seven academicians and 40 undergraduate students. Academician and student perspectives were investigated with the use of semi-structured interview forms. The interview form for the academicians included four open-ended questions while the student interview comprised seven open-ended questions. According to the results of the study, it was either that based on the academicians' and students' opinions, university counseling centers did not provide enough service or the academicians and students did not have an idea about this topic. Academicians stated that students mostly sought help for romantic relationships, family issues and vocational issues. Students, on the other hand, indicated that they needed help with their exam anxiety and personal issues at most. Academicians also needed guidance on acquiring the skills to communicate effectively with their students and on directing their students to psychological services. Students preferred having the counseling center in the faculty where they studied or in a location within easy reach. The large majority of students stated that they would seek help from such a counseling center and regularly allocate time to psychological services if their university had these centers. Participating students also indicated that they would most likely apply to these centers for such topics as career counseling and exam anxiety and for learning to study regularly. While students mostly preferred receiving individual counseling services, this was followed by the students' desire for receiving group counseling services.

Keywords: Psychological counseling center, Psychological counseling, Psychological services, Higher education

GİRİŞ

Ergenlik döneminden genç yetişkinlik dönemine geçiş aşamasında olan üniversite öğrencileri, bir yandan üniversite yaşamının akademik sorunlarıyla baş etmeleri, bir yandan da gelişimsel dönemlerinin getirdiği sorunlarla başa çıkmaları gereken kritik bir dönemden geçmektedirler. Üniversite yıllarında birey gelişim aşamalarının gerektirdiği gelişimsel görevleri ve bağımsız şekilde hareket edebilme, meslek sahibi olabilme, sürdürdüğü yaşamı daha kaliteli hale getirebilme gibi kriterleri yerine getirmek için çaba gösterir (Akpınar & Dünder, 2015; Kızıldağ et al., 2012). Büyüyen ve gelişen birey, bu dönemde birçok konuda bilgi ve yardım almaya ihtiyaç duymaktadır (Tan, 2000). Bu bilgilerden yola çıkılarak, üniversite öğrencileri için psikolojik yardım hizmetlerinin önemli olduğu söylenebilir.

Son yıllarda, gelişen ve büyüyen yükseköğretim hizmetleri ile birlikte üniversitelerde okuyan öğrenci sayısı ve çeşitliliği, dolayısıyla karşılaşılan sorunlar da artış göstermektedir. Yüksek öğretimde karşılaşılan sorunlar, üniversite psikolojik danışma merkezleriyle bağlantılı görülmektedir. Önleyici, gelişimsel, iyileştirici hizmetler sunan psikolojik danışmanlar bu noktada kilit rolü oynamaktadır (Bishop, 1990). Üniversite bünyesinde sunulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine duyulan ihtiyaç giderek artmaktayken karşılaşılan problem alanlarının doğru şekilde belirlenip hizmetlerin bu yönde şekillendirilmesi kaçınılmaz görünmektedir (Gizir, 2005).

Üniversite öğrencilerinin karşı karşıya kaldıkları sorun alanları pek çok bilimsel araştırmaya konu olmuştur. Türkiye'de yapılan araştırmalarda üniversite öğrencilerinin ekonomik sorunlar (Özkan ve Yılmaz, 2010), akademik sorunlar (Erkan et al., 2012), uyum sorunları (Gizir, 2010), romantik ilişkilerle ilgili sorunlar (Özgüven, 1992), arkadaşlık ilişkileriyle ilgili sorunlar (Erdoğan, Şanlı ve Şimşek Bekir, 2005) ve aile sorunları (Ercan Esentürk, 1998) gibi çeşitli sorunlar yaşadıkları ortaya konmuştur. Özbay (1996) tarafından üniversite öğrencileri arasında gerçekleştirilen bir araştırmada en çoktan en aza doğru sırasıyla aile ile ilgili sorunlar, akademik ve mesleki sorunlar, depresyon, nevroitik

eğilimler ve kişilerarası ilişkilerde sorun yaşayan öğrencilerin daha çok psikolojik yardım alma eğiliminde oldukları bulunmuştur. Yurt dışında üniversite öğrencilerinin bu dönemde yaşadıkları sorunları inceleyen araştırmalarda ise öğrencilerin çoğunlukla kişisel alanda gelişim sorunları, kişilik sorunları, sigara ve madde kullanımı sorunları, psikolojik ve fiziksel sağlık sorunları, ekonomik sorunlar, sosyal alanda aile sorunları ve ilişki sorunları; mesleki ve akademik alanda ise öğrenme sorunları, meslek seçimi sorunları, kariyer gelişimi sorunları ve gelecek kaygısı sorunları yaşadıkları saptanmıştır (Horenstein, 1976; Kitzrow, 2003; Schweitzer, 1996).

Gizir (2010), Guinee (2000) ve Güneri'nin (2006) çalışmalarından yola çıkarak Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD)nde üniversite psikolojik danışma birimlerinin (ÜPDB) işlevlerini karşılaştırmıştır. Buna göre, Türkiye'de ve ABD'de sorunların çözümünde psikolojik danışma/psikoterapi başı çekmekte ve her iki ülkede de müşavirlik, grup ile psikolojik danışma, önleyici/gelişimsel etkinlikler ile acil durum hizmetleri aktif olarak sunulmaktadır. Yıllar içerisinde üniversite öğrencilerinin gereksinimleri ile birlikte toplumsal süreçlerde birtakım değişiklikler gözlemlenirken birlikte, bu araştırmanın bulgularının genel anlamda ÜPDB'nin hizmetlerini gösterir nitelikte olduğu ileri sürülebilir.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında, üniversite öğrencilerinin bu dönemde yardıma ihtiyaç duyabilecekleri pek çok kişisel-sosyal, eğitsel, mesleki sorunlarla karşı karşıya kaldıkları görülmektedir. Öğrenciler, yaşadıkları sorunlar karşısında profesyonel yardım kaynaklarından ziyade daha çok aile ve arkadaşlar gibi profesyonel olmayan yardım kaynaklarından yardım aramaktadır (Rickwood et al., 2005; Erkan et al., 2012; Topkaya & Meydan, 2013). Öğrencilerden, problemlerini çözmek için gösterdikleri uğraşlar sonucunda başarısız olanlar ya da etkisiz girişimlerde bulunanlar, psikolojik danışma gibi profesyonel bir yardım aramaya başlamakta ve bu adımı "son seçenekleri" olarak görebilmektedirler (Cramer, 1999; Wivell & Webb, 1995). Rickwood ve ark. (2005), araştırmalarında gençlerin profesyo-

nel yardım kaynakları konusunda bilgi edinmeleri, duygularını bir profesyonele anlatabilme konusunda kendilerini yeterli hissetmeleri ve bir uzmana güvenmeleri durumunda profesyonel yardıma açık hale geldiklerini belirlemiştir. Bu sonuçtan ÜPDB'nin yeterli düzeyde tanıtılmasının önemi anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada da Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi'nin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin ve fakültede görev yapan akademisyenlerin ÜPDB ile ilgili görüşleri incelenmiştir. Araştırma kapsamında öğrencilerin bu birime başvurma gönüllülükleri, öğrencilerin yaşadığı problemler alanları, almak istedikleri danışmanlık türü (bireysel danışmanlık, mesleki danışmanlık, önleyici psikolojik danışma gibi), otuurlara düzenli devam etme gönüllülükleri, psikolojik danışma biriminin konumunun öğrenciler için ideal yerine ilişkin görüşleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca Buca Eğitim Fakültesi'nde farklı bölümlerde görev yapmakta olan akademisyenlere yöneltilen sorular yoluyla da akademisyenlerin psikolojik danışma birimine yönelik görüşlerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın amacı öğrenci ve akademisyenlerin ÜPDB ile ilgili görüşlerini incelemektir.

Literatüre bakıldığında yükseköğretim öğrencilerine yönelik psikolojik yardım hizmetlerini ele alan çalışmalar son zamanlarda artmış olsa da, ülkemizde bu alanda bir eksiklik olduğu görülmektedir. Araştırmamızın sonuçlarının literatürdeki bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlaması ve yapılacak olan araştırmalara ışık olması beklenmektedir. Araştırma bulgularının, yükseköğretimde verilmekte olan ve verilmesi düşünülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin eksik yönlerinin belirlenmesine yardımcı olarak, ileride yapılacak çalışmaların planlanmasında yol gösterici olması amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışma nitel bir araştırma olup, bir devlet üniversitesinde görev yapan öğretim elemanları ve fakültede öğrenim gören öğrencilerin ÜPDB'ye yönelik görüşlerinin değerlendirildiği bir durum çalışmasıdır. Araştırma kapsamında tek bir fakülte üzerinde çalışılmasından dolayı 'bütüncül tek durum deseni' tercih edilmiştir. Nitel araştırmalarda çok yaygın olarak kullanılan bir yaklaşım olan durum çalışmasında amaç belirli bir duruma ilişkin sonuçları ortaya koymaktır (Yıldırım & Şimşek, 2006).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi öğrencileri ve akademisyenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise nitel araştırmada yaygın olarak kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine göre seçilmiş 40 öğrenci ve yedi akademisyen oluşturmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen öğrenci ve akademisyenlerin bölümleri bakımından çeşitlilik göstermesine özen gösterilmiştir.

Bu araştırma kapsamında toplamda yedi akademisyene belirlenen araştırma soruları yöneltilmiştir. Akademisyenlerin beşi kadın ikisi erkektir ve bölümleri sınıf eğitimi, bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi, Türkçe eğitimi, İngiliz dili eğitimi, Türk

dili ve edebiyatı eğitimi, eğitim yönetimi ve özel eğitimidir. Akademisyenlerin dördü araştırma görevlisi, ikisi öğretim görevlisi ve biri profesördür. Yaşları 28 ile 67 arasında değişmektedir.

Katılımcı öğrencilerin 25'i kadın, 15'i erkektir. Katılımcılardan beşi 18, 10'u 19, 11'i 20, sekizi 21, dördü 22, ikisi ise 23 yaşındadır. Bir kişi Almanca, dört kişi bilgisayar ve öğretim teknolojileri, üç kişi biyoloji, iki kişi fen bilgisi, üç kişi ilköğretim matematik, sekiz kişi İngilizce, iki kişi psikolojik danışmanlık ve rehberlik, yedi kişi sınıf, dört kişi sosyal bilgiler, beş kişi Türkçe ve bir kişi okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmektedir. On kişi 1. sınıf, dokuz kişi 2. sınıf, 15 kişi 3. sınıf ve altı kişi de 4. Sınıf öğrencisidir. Araştırmaya toplam 40 öğrenci katılmıştır. Buca Eğitim Fakültesi'ndeki kadın öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısından görece fazla oluşunun, araştırmanın katılımcı kapsamına yansıdığı görülmektedir. Genç yetişkinliğin ilk yıllarını yaşamakta olan katılımcıların yaşlarına dikkat edildiğinde 19 ve 20 yaşında olanların toplamının, tüm katılımcıların yarısından fazlasını oluşturduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanmıştır. Açık uçlu olarak sorulan sorular aracılığıyla öğrenci ve akademisyenlerin, yükseköğretimde psikolojik danışma hizmetlerine dair görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Yükseköğretimde psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri isimli yüksek lisans dersi kapsamında tüm makale yazarları, konu ile ilgili literatürde mevcut olan kaynakları tarayarak açık uçlu soruları oluşturmuştur. Öğrenci ve akademisyenler için iki farklı görüşme formu oluşturulmuştur. Kapsam geçerliğinin sağlanması amacıyla, sorular hazırlanırken alandan bir öğretim üyesinin görüşüne başvurulmuştur.

Akademisyenler için dört, öğrenciler için yedi soru oluşturulmuştur. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için akademisyenlere ilk olarak yaşı, cinsiyeti, çalıştığı bölüm ve unvanı sorulmuştur. Akademisyenlere yöneltilen açık uçlu sorular, üniversitede bünyesinde bir PDR birimine dair bilgi düzeyini, öğrenci ve akademisyenlerce bu birime duyulan ihtiyaç düzeyini ve öğrencilerin hangi konularda yardım aradığını belirlemeye yönelik oluşturulmuştur. Katılımcı öğrencilere ise ilk olarak yaşı, cinsiyeti, öğrenim görmekte olduğu bölüm ve sınıf düzeyi sorulmuştur. Açık uçlu sorular, üniversite bünyesinde bir PDR birimine ilişkin bilgi düzeyini, bu birime duyulan ihtiyacı ve konumuna dair tercihleri, psikolojik yardım için başvurma ve zaman ayırmaya dair görüşleri ile talep edilen yardımın türünü belirlemeye yöneliktir. Katılımcılardan elde edilen veriler, yorum katılmadan değerlendirmeye alınmıştır.

Akademisyenlere yöneltilen yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular şu şekildedir:

1. Fakültemizde Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (PDR) biriminin olup olmadığı hakkında fikriniz var mı?
2. Size göre üniversite öğrencilerine psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri sunacak bir birime ihtiyaç var mı?
3. Sizce fakültemiz öğrencileri hangi konularda psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti almaya ihtiyaç duyuyorlar? Açıklar mısınız?

4. Akademisyenler olarak sizler de Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik birimi hizmetlerine ihtiyaç duyar mısınız? Gerekçeleriniz ve bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

Öğrenciler için oluşturulmuş açık uçlu sorular şu şekildedir:

1. Fakültemizde Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik birimi var mı?
2. Sizce üniversite öğrencilerinin Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik hizmetleri sunan bir birime ihtiyaçları var mı?
3. Üniversitenin Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik birimi olsa, bu birimin nerede olmasını tercih ederiniz? Gerekçeleriniz nelerdir?
4. Eğer Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik biriminden yardım almanız gerekseydi, yardım hizmetlerine zaman ayırabilir miydiniz?
5. Fakültemizde bir Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik birimi hizmet verseydi, bu birime başvurur muydunuz?
6. Hangi konu ya da konularda yardım almak isterdiniz? Açıklar mısınız?
7. Ne tür bir psikolojik danışmanlık yardımı almayı tercih ederiniz? Gerekçeleriniz nelerdir? (Bireysel psikolojik danışma, grupla psikolojik danışma, önleyici ve geliştirici psiko-eğitim programları vb.)

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde toplanmıştır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Katılımcılara çalışmanın amacı açıklandıktan sonra katılmak isteyip istemedikleri sorulmuş ve gönüllü katılımcıların görüşleri araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırma verileri, yazarlar tarafından toplanmıştır. Üniversite içerisinde katılımcılara uygun olan mekânlar seçilmiş ve görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Cevaplar, anında görüşme formlarına kaydedilmiştir. Akademisyenlerle olan görüşmeler ortalama 15, öğrencilerle ortalama 25 dakika kadar sürmüştür.

Verilerin Çözülmesi

Görüşme kayıtları yazıya dökülerek içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizi, büyük hacimli nitel veri grubunun içerisinden, tutarlılık ve anlamları belirlemek için nitel veri indirgeme çabası olarak ifade edilmektedir (Patton, 2014). Araştırmacı ekip ikişerli kişiden üç grup oluşturarak formları değerlendirerek temalar oluşturmuştur. Üç grubun da ortak seçtiği temalar çalışma kapsamına alınmış, hem fikir olunamayan temalar ise değerlendirme sonrasında bir kısmı çalışmaya dâhil edilmiş, bir kısmına çalışmada yer verilmemiştir. Öğrenci ve akademisyenlerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar, temalara göre frekans ve yüzdeler şeklinde tablolaştırılarak sunulmuştur.

BULGULAR

Akademisyen Verilerinin Çözülmesi

Akademisyenlere yönelik 1. soru “fakültemizde PDR biriminin olup olmadığı hakkında fikriniz var mı?” şeklinde ifade edilmiş

ve bir kadın katılımcı “evet”, dört kadın katılımcı ile iki erkek katılımcı “hayır” yanıtını vermiştir.

Akademisyenlere yöneltilen 2. soru, “Size göre üniversite öğrencilerine PDR hizmetleri sunacak bir birime ihtiyaç var mı?” şeklinde ifade edilmektedir. Katılımcıların hepsi “evet” yanıtını vermiştir. Sorunun devamında ifade edilen “Gerekçeleriniz ve bu konudaki görüşleriniz nelerdir?” sorusuna ise birbirinden farklı birçok yanıt vermişlerdir. Bu gerekçeler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Akademisyenlere Göre Üniversite Öğrencilerinin ÜPDB’ye İhtiyaç Duymasının Gerekçeleri

Katılımcılar	Yanıtları
N1	Kariyer, arkadaşlık ilişkileri, sosyal gelişim, aile ilişkileri, geçmiş yaşantılar
N2	Öğrencilere yaklaşım ve iletişim, kendi sorunlarımız için psikolojik yardım
N3	Mesleki uyum ve sorun çözme becerileri
N4	Okula uyum, özel gereksinimli bireylere rehberlik
N5	Nitelikli şekilde mezun olmak
N6	Farklı çeşitlilikteki sorunlar
N7	Mesleki ve psikolojik yönlendirme, ergenlik, aileden ayrılma

Aşağıda 2. soruya verilen örnek bir yanıt sunulmaktadır:

“Bu öğrencilerin hepsinin gelecekte yakın zamanda öğretmen olacağını düşünürsek psikolojik olarak pek çok sorunları olduğunu ama bunlarla nasıl baş edeceklerini bilmediklerini düşünüyorum. Dolayısıyla mesleki yaşamlarında da kendileriyle ilgili önce bazı sorunları çözümleyemeyen bireylerin öğrencilere uygun rol model olabileceğini düşünüyorum.”

Katılımcı akademisyenlere sorulan 3. soru, “Sizce fakültemiz öğrencileri hangi konularda PDR hizmeti almaya ihtiyaç duyorlar? Açıklar mısınız?” şeklinde ifade edilmiştir. “Romantik ilişkiler” dört kez, “aile sorunları, akademik başarı ve mesleki bilinç” konuları ikişer kez, “kaygı, iletişim ve gelişim, sınav stresi, yeni bir şehre ve insanlara alışma” konuları birer kez belirtilmiştir. Bir akademisyen ise bu soruya “bilmiyorum” şeklinde cevap vermiştir.

Katılımcı akademisyenlere sorulan 4. soru “Akademisyenler olarak sizler de Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Birimi hizmetlerine ihtiyaç duyar mısınız? Gerekçeleriniz ve bu konudaki görüşleriniz nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Katılımcıların tamamı, akademisyenlerin de söz konusu birimin hizmetlerine ihtiyaç duyacağını ifade etmiştir. Bu hizmetlere yönelik olarak verdikleri cevaplar Tablo 2’de sunulmaktadır.

Aşağıda 4. soruya verilen örnek bir yanıtı yer verilmektedir:

“Kesinlikle, evet. Öncelikle öğrencilerimizle ilgili sorunlar yaşayabiliyoruz. Madde bağımlısı olabilen öğrencilerimiz olabiliyor.”

Tablo 2: Akademisyenlerin ÜPDB'ye Yönelik İhtiyaçları

Katılımcılar	Yanıtları
N1	Evet. İletişim, empatik beceri, "mobbing", tükenmişlik, mesleki aidiyet, mesleki motivasyon ve doyum
N2	Evet. Öğrencilerle iletişim, psikolojik açıdan bilgilenme
N3	Evet. Madde kullanımı, psikiyatrik yönlendirme, maddi olarak kolaylık
N4	Evet. Oryantasyon
N5	Evet. Öğrenciye doğru yaklaşma ve onu yönlendirme
N6	Evet. Ama çözüm getireceğini sanmıyorum.
N7	Evet. Öğrencilerle iletişim ve lisansüstü eğitim stresi

Farklı bağımlılıkları olan veya sorunları olan öğrenciler olabiliyor. Bu tarz durumlarda tabii ki psikoloji eğitimi almadığımız için belirli noktalarda çaresiz kalıyoruz. Bir uzmandan yardım alabilmek ya da öğrencileri direkt olarak bir uzmana yönlendirebilmek bizim için çok önemli. Çünkü maddi olarak sıkıntı çeken öğrenci sayımız fazla olduğu için psikolojik destek almak ya da bir aile hekimine gittiğinde gerçekten destek alabileceğine inanan öğrenci sayımız çok çok az. Bir psikiyatristin seansının 300-400 lira olduğu göz önünde bulundurulursa gerçekten sağlık sorunları olan bireyler katlanarak artıyor."

Öğrenci Verilerinin Çözümlemesi

Öğrencilere ilk olarak "fakültemizde PDR birimi var mı?" sorusu yöneltilmiştir. Yirmi iki öğrenci "fikrim yok", 10 öğrenci "hayır", dört öğrenci "evet" ve dört öğrenci "var ama aktif değil" yanıtlarını vermiştir.

Katılımcı öğrencilerin, "Sizce üniversite öğrencilerinin PDR hizmetleri sunan bir birime ihtiyaçları var mı?" şeklinde ifade edilmiş olan 2. soruya verdikleri yanıtlar Tablo 3'te verilmiştir.

Bazı öğrencilerin bu soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıda doğrudan alıntılar olarak sunulmuştur.

BEFÖ11: "Kesinlikle böyle bir birime ihtiyaç var. Tüm öğrenciler ihtiyaç duyuyorlar. Tabii herkesin birbirinden farklı problemleri, güçlükleri var. Mesela ben en çok iletişimle ilgili problem yaşıyorum."

BEFÖ27: "Herkes böyle bir yere gitmeye ihtiyaç duyuyordu. Okulun ilk yılı çok ihtiyaç duymuştum ben, hem bilgi almak için hem bir uzmandan yardım almak için. Stres ve özellikle sınav dönemlerindeki stresle ilgili; yani sınav kaygısıyla ilgili yardım almaya ben de birçok arkadaşım da çok ihtiyaç duyuyoruz."

Katılımcı öğrencilere 3. sırada, "Üniversitenin PDR birimi olsa, bu birimin nerede olmasını tercih ederiniz? Gereçeklerinin nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin istekleri fakülte içinde ya da yakınında olmalı (32), ulaşımı kolay olmalı (dört),

Tablo 3: Öğrencilerin ÜPDB'ye Duyulan İhtiyaca Dair Görüşleri

	Frekans
Sınav Kaygısı	8
Kişisel Sorunlar	7
Uyum Problemleri	5
Aile ile İlişkiler	4
Arkadaşlık İlişkileri ve Romantik İlişkiler	4
Uzman Yardımı İhtiyacı	4
Mesleki Danışma	4
Sosyal Gelişim	3
Ücretsiz Oluşu	2
Stres	2
Ekonomik Durum	2
Rehberlik	2
İletişim Problemleri	2
Akademik Başarı	2
Kişisel Gelişim	2
Kaygı	1
Fiziksel Problemler	1
Travmatik Yaşantılar	1
Gerek Duymuyorum	1
Toplam	57

konumu önemsiz (dört), merkezi bir konumda olmalı (iki) şeklinde belirlenmiştir.

Bazı öğrencilerin bu soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıda doğrudan alıntılar olarak sunulmuştur.

BEFÖ17: "Yakında olursa ulaşım daha kolay olur ve bu birim işini daha iyi yapar. Herkes yakınında böyle bir yer olduğunu bilir. Herkes gelir."

BEFÖ8: "Uzaktan olursa bir defa gidiyorsunuz ama ikinci defa gitmek için zorlanıyorsunuz. Mesela Tınaztepe Kampüsündeki kütüphaneden kitap almada zorlanıyorum. Haydi oraya kadar gidip kitabı aldım diyelim, son teslim günü geçmeden kitabı vermek gerekiyor ama o yol gözümde büyüyor inanırım."

Katılımcı öğrencilerin, "Eğer PDR biriminden yardım almanız gerekseydi, yardım hizmetlerine zaman ayırabilir miydiniz?" şeklinde ifade edilmiş olan 4. soruya çoğunlukla düzenli vakit ayırırdım (30), çok ihtiyaç duyarsam katılırdım (beş) ve vakit ayırmazdım (beş) yanıtlarını vermişlerdir.

Bazı öğrencilerin bu soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıda doğrudan alıntılar olarak sunulmuştur.

BEFÖ11: "Kendim için, problemimi gidermek için gittiğim bir yere tabii ki düzenli şekilde vakit ayırırdım."

BEFÖ4: "Buradaki yerleşkenin içinde bir yerde olursa güzel olur; ancak başka bir yerde, mesela Tınaztepe' de veya daha uzak bir yerde olursa ben dâhil birçok öğrenci gelemeyiz"

Katılımcı öğrencilere yöneltilen 5. soru, “Fakültemizde bir PDR birimi hizmet verseydi, bu birime başvurur muydunuz?” şeklinde ifade edilmektedir. Otuz dört öğrenci “evet”, dört öğrenci “hayır” ve iki öğrenci “bilmiyorum” yanıtı vermiştir.

Öğrencilere “Hangi konu ya da konularda yardım almak isterdiniz? Açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin yanıtları; kariyer danışmanlığı (10), sınav kaygısı ve verimli ders çalışma (sekiz), stres (altı), aile ile ilişkiler (yedi), iletişim becerileri (beş), uyum problemleri (beş), arkadaşlık ilişkileri ve romantik ilişkiler (beş), özgüven ve atılganlık (dört), kişisel sorunlar (dört), üniversite ve akademisyenlerle ilgili problemler (dört), sosyal gelişim (üç), kaygı (üç), akademik başarı (üç), depresyon (üç), dikkat dağınıklığı (iki), öfke problemi (bir), sigara bağımlılığı (bir) ve fikrim yok (bir) olarak belirlenmiştir.

Bazı öğrencilerin bu soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıda doğrudan alıntılar olarak sunulmuştur.

BEFÖ16: “Bu yıl okulu bitireceğim inşallah; ama hâlâ ne yapacağıma karar vermiş değilim, öğretmenlik bir yandan çok güzel geliyor bana, bir yandan da atanması, doğru görevi veya diğer zorlukları düşündürüyor insanı. Yüksek lisans yapmalı mıyım, atanamazsam KPSS’ye hazırlanmak yerine dershanede ya da bir özel okulda işe başlamalı mıyım çok kararsızım. Bunlarla ilgili konuşmayı çok isterdim.”

BEFÖ29: “Diğer arkadaşlarım benim kadar stresli değil ama onlar da sınav zamanlarında çok stres yaşıyorlar. Stres insan yaşamının her yerinde var. Stresimi azaltmayı, heyecan yapmayı, başarılı olmayı isterdim.”

Katılımcı öğrencilerin, “Ne tür bir psikolojik danışmanlık yardımı almayı tercih ederiniz? Gerekçeleriniz nelerdir? (Bireysel psikolojik danışma, grupta psikolojik danışma, önleyici ve geliştirici psiko-eğitim programları, vb.)” şeklinde ifade edilmiş olan 7. soruya verdikleri yanıtlar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Yardım Almayı Tercih Ettiği Konular

	Frekans
Bireysel Psikolojik Danışma	29
Grupa Psikolojik Danışma	11
Geliştirici Çalışmalar	9
Önleyici Çalışmalar	8
Fikrim Yok	1
Toplam	58

Bazı öğrencilerin bu soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıda doğrudan alıntılar olarak sunulmuştur.

BEFÖ11: “Kendimi çok tükenmiş hissediyorum, bununla ilgili bireysel psikolojik danışma almak isterdim. Aynı zamanda internet bağımlısıyım galiba; bununla ilgili bir grup psikolojik danışması varsa gelmek isterdim. Bir de özellikle üniversitenin ilk yılında öğrencilerin üniversite hayatına uyum sağlamalarını kolaylaştırıcı ve onları olumsuz şeylerden koruyucu, yani önleyici bir çalışmaya da çok ihtiyaç var.”

BEFÖ 34: “Problemlerimi, özel durumlarımı grup ortamında anlatamam. Bireysel psikolojik danışma en iyisi. Zaten ev arkadaşşıma veya sınıf arkadaşlarıma problemimi anlatabiliyorum ama onlarla sadece dertleşme düzeyinde kalıyor durum. Bir uzmandan bireysel destek almak isterim.”

TARTIŞMA

Bu araştırmada eğitim fakültesi akademisyenlerinin ve öğrencilerinin ÜPDB’ye yönelik görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda katılımcılara nitel sorular yöneltilmiştir. Sorular, katılımcıların fakültedeki ÜPDB hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları, psikolojik danışma hizmetine ihtiyaç duyup duymadıkları, ihtiyaçları var ise hangi konularda yardım almak istedikleri gibi sorulara cevap aranmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin ve akademisyenlerin büyük oranda ÜPDB’den habersiz oldukları görülmektedir. Bu bulgu, Eisenberg, Golberstein ve Gollust’un (2007) çalışmasında üniversite bünyesinde ücretsiz psikolojik hizmet veren bir merkezin varlığına dair öğrencilerin fikir sahibi olmadığına dair bulgularla örtüşmektedir. Akademisyenler ve öğrenciler böyle bir birimin hizmetlerine ihtiyaç duyduklarını belirtirken, akademisyenler de öğrencilerin bu hizmete ihtiyacı olduğunu düşünmektedir. Bu bulgu, Gaughf, Smith ve Williams’ın (2013) akademisyenlerin öğrencilere psikolojik yardım hizmeti sunacak bir birimi oldukça gerekli gördüğüne dair bulgularıyla örtüşmektedir. Katılımcıların ÜPDB’den haberinin olmayışının nedeni, merkezin aktif olarak danışmanlık hizmeti vermemesi ve tanıtımının yapılmamasından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, üniversite bünyesindeki bir merkezden (ÜPDB, Sağlık-Kültür-Spor Dairesi bünyesindeki mediko, vb. birimler) psikolojik yardım hizmeti almak isteyen akademisyen ve öğrenciler için üniversite tarafından, bu yardımı nereden alacağına dair bir yönlendirme yapılmaması da bu bulguların nedenlerini oluşturuyor olabilir. Önceki araştırma sonuçları, üniversite öğrencilerinin profesyonel olmayan kaynaklardan yardım almaya meyilli olduğunu ortaya koymaktadır (Rickwood et al., 2005; Topkaya & Meydan, 2013). Üniversitelerin, bünyesinde barındırdığı psikolojik yardım hizmeti sunan birimlerin tanıtımını etkili bir şekilde yapması ve sunulan hizmetlerin daha çok sayıda öğrenciye ulaşması için çaba göstermesinin önemli olduğu görülmektedir. Broşür ve el ilanı dağıtılması ya da web sayfalarında tanıtıcı bilgilendirmeler yapılması öğrencilerin psikolojik danışma biriminden haberdar olmasını ve ilk teması kurmak için adım atmasını kolaylaştırmaktadır (Çavdar, 2015).

Akademisyenler, öğrencilerin en çok aile sorunları ve romantik ilişkiler konusunda yardım arayışında olduğunu ve ÜPDB’ye en çok kariyer danışmanlığı, kişiler arası ilişkiler, okula uyum konusundaki gerekçelere başvurabileceklerini belirtmiştir. Diğer araştırma sonuçları da (Erkan et al., 2012; Topkaya & Meydan, 2013, Güneri, Aydın, & Skovholt, 2003; Özgüven, 1992) öğrencilerin bu konularda yardım arayışında olduğunu ortaya koymaktadır. Akademisyenlerin verdiği ortak yanıtlar incelendiğinde öğrencilere yardım etme, onlarla iletişim kurma ve gerekli psikolojik yardım almaları için yönlendirme konularında ÜPDB’ye ihtiyaç duydukları anlaşılmaktadır.

Öğrenciler, böyle bir merkeze en çok kariyer danışmanlığı, sınav kaygısı ve verimli ders çalışma konularında başvurabileceğini belirtmişlerdir. Sonuçlarımız diğer araştırma sonuçlarıyla (Tatlıoğlu, 1999; Kızıldağ ve ark., 2012) paralellik göstermektedir. Öğrencilere üniversitede psikolojik hizmetler sunan bir birime ihtiyaç duymalarının gerekçeleri sorulduğunda en çok sınav kaygısı, uyum problemleri, aile içi ilişkiler, romantik ilişkiler konularını gerekçe olarak göstermişlerdir. Öğrencilerin sıklıkla bu konularda psikolojik sıkıntılar yaşadığı önceki araştırmalarla da ortaya konmuştur (Ercan Esentürk, 1998, Erkan et al., 2012, Horenstein, 1976; Kitzrow, 2003; Schweitzer, 1996).

Öğrenciler, büyük oranda bireysel danışma yardımı almayı tercih etmektedir. Bunu grupta psikolojik danışma yardımı ile geliştirici çalışmalar izlemektedir. Öğrencilerin mevcut araştırma sonuçlarına göre de büyük oranda bireysel veya grupta danışma yardımı almayı tercih ettikleri görülmektedir (Kızıldağ et al., 2012; Smith et al., 2007; Güneri, 2006). Üniversite öğrencilerinin ağırlıklı olarak bireysel psikolojik danışma hizmetlerini tercih etmelerinin olası nedenlerinden birinin gizlilikle ilgili kaygılarından kaynaklanabileceği düşünülebilir. Bu kaygıları gidermek için gizliliğe verilen önem ve bilgilerinin hangi durumlarda paylaşılacağı empatik bir çerçevede danışanlara net bir şekilde aktarılmalıdır (Yurtseven, 2015).

Üniversite öğrencilerin bireysel psikolojik danışma hizmetlerini tercih etmelerinin olası nedenlerinden bir diğerinin de onların gelişimsel özellikleri olduğu söylenebilir. Bu dönemde üst düzey bilişsel becerilerde gözlenen gelişimler, aynı zamanda kişisel ve duygusal alanlarda gözlenen değişimler, üniversite öğrencilerini kendilerini anlama ve kişisel sorunları üzerine muhakeme etme eğilimlerini arttırmaktadır (Akpınar & Dündar, 2015). Onların bu ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayabilecek olan hizmetin bireysel psikolojik danışmanlık olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu ÜPDB'nin okumakta oldukları fakültenin içinde olmasını veya kolay ulaşılabilir bir konumda olması gerektiğini düşünmektedir. Bu sonuçlar, Kızıldağ ve ark. (2012)'nin çalışmasıyla tutarlıdır. Öğrencilerin psikolojik yardım almaları gerekirse ÜPDB hizmetlerine düzenli vakit ayırmaya istekli olduklarını, böyle bir birim hizmet verseydi buna gönüllü olarak başvuracaklarını belirtmiştir.

Bu araştırmanın sonuçları yükseköğretimde psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri çalışma alanına ve uygulamaya yönelik çalışmalara katkı yapmakla birlikte bazı sınırlılıkları vardır. Bunlardan ilki araştırmaya dâhil edilen akademisyenlerin akademik unvanları ile ilgilidir. Araştırma kapsamında görüşlerine başvuru alan akademisyenlerin büyük çoğunluğu araştırma görevlidir. Bu nedenle elde edilen sonuçlar ağırlıklı olarak araştırma görevlilerinin görüşleri ile sınırlıdır. Araştırmanın ikinci sınırlılığı ise araştırmanın eğitim fakültesinde yürütülmesidir. Üniversitelerin farkı fakültelerinde yürütülecek ileriki çalışmaların ÜPDB'ye yönelik görüşleri değerlendirmek bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu araştırmanın sonuçları yükseköğretim kurumlarında psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine duyulan gereksinimi

konu ile ilgili önceki çalışmaların sonuçlarını destekleyecek şekilde bir kere daha vurgular niteliktedir. Araştırmadan elde edilen bulgular, ÜPDB'nin hizmetlerine gereksinim duyanların yalnızca öğrenciler olmadığını göstermektedir. Farklı gerekçelerle akademisyenler de ÜPDB'nin sunduğu hizmetlere ihtiyaç duymaktadır.

Bu araştırmanın sonuçlarının ÜPDB ile ilgili gelecekte yapılacak çalışmalara, bu merkezlerin kurulmasına, belki yeniden yapılandırılmasına ve yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalara katkı vereceği söylenebilir. Sonuç olarak, öğrencilerin ulaşılabilirlikleri dikkate alınarak ÜPDB kurulması, var olan birimlerin aktifleştirilmesi, akademisyen/öğrenci ihtiyaçlarına göre yapılandırılması ve kapsamlı tanıtımının yapılması önerilmektedir. Birimlerde sunulacak hizmetler planlanırken, öğrencilerin sıklıkla sıkıntı hissettikleri romantik ilişkiler, aile ile iletişim, değişen yaşam biçimine uyum sağlama, kariyer gelişimi gibi konuların göz önünde bulundurulmasının uygulamaların nitelikli hale gelmesine ve hizmetlerin verimliliğinin artmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akpınar, G., & Dündar, H. (2015). Üniversite gençliği döneminin gelişimsel özellikleri ve psikolojik zorlukları. In F. Yurtseven, & M. Paker, (Eds.), *Üniversitede psikolojik danışmanlık el kitabı*. (pp. 17-44). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Bishop, J. B. (1990). The university counseling center: An agenda for the 1990s. *Journal of Counseling & Development*, 68(4), 408-413.
- Cramer, K. M. (1999). Psychological antecedents to helpseeking behavior: A reanalysis using path modelling structures. *Journal of Counseling Psychology*, 46(3), 381-387.
- Çavdar, A. (2015). Seminerler; eğitim ve broşürler. In F. Yurtseven, & M. Paker, (Eds.), *Üniversitede psikolojik danışmanlık el kitabı*. (95-103). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Eisenberg, D., Golberstein, E., & Gollust, S. E. (2007). Help-seeking and access to mental health care in a university student population. *Medical Care*, 45(7), 594-601.
- Ercan-Esentürk, L. (1998). *Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerine ait sorunların bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Erdoğan, S., Şanlı, H. S., & Bekir, H. Ş. (2005). Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(2), 479-496.
- Erkan, S., Özbay, Y., Cihangir-Çankaya, Z., & Terzi, Ş. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve psikolojik yardım arama gönüllülükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 94-107.
- Gaughf, N. W., Smith, P. L., & Williams, D. A., (2013). Faculty and student perceptions of academic counselling services at an academic health science center. *Perspectives on Medical Education*, 2(3), 165-170. DOI: 10.1007/s40037-013-0056-1
- Gizir, C. A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.
- Gizir, C. A. (2010). Üniversite psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin rol ve işlevleri: Gelişmeler ve sınırlılıklar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(6) 11-25.

- Guinee, J. P., & Ness, M. E. (2000). Counseling centers of the 1990s: Challenges and changes. *The Counseling Psychologist*, 28, 267- 280.
- Güneri, O. Y. (2006). Counseling services in Turkish universities. *International Journal of Mental Health*, 35(1), 26-38.
- Güneri, O. Y., Aydın, G., & Skovholt, T. (2003). Counseling needs of students and evaluation of counseling services at a large urban university in Turkey. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 25(1), 53-63.
- Horenstein, D. (1976). Presenting problems of students at a university psychological clinic. *Journal of Clinical Psychology*, 32(2), 379-384.
- Kızıldağ, S., Demirtaş-Zorbaz, S., Gençtanırım, D., & Arıcı, F. (2012). Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin psikolojik danışma yardımı almaya ve bu yardımın sunulduğu birimlere ilişkin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 185-196.
- Kitzrow, M. A. (2003). The mental health needs of today's college students: Challenges and recommendations. *NASPA Journal*, 41(1), 167-181.
- Özbay, Y. (1996). *Üniversite öğrencilerinin problem alanları ile yardım arama tutumları arasındaki ilişki*. IX. Ulusal Psikoloji Kongresi. (Bildiri). İstanbul.
- Özgüven, İ. E. (1992). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve baş etme yolları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 5-13.
- Özkan, S., & Yılmaz, E. (2010). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları (Bandırma örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5(13), 153-171.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. M. Bütün, & S. B. Demir, (Çev. Eds.), Ankara: Pegem Akademi.
- Rickwood, D., Deane, F. P., Wilson, C. J. & Ciarrochi, J. V. (2005). Young people's help-seeking for mental health problems. *Australian e-Journal for the Advancement of Mental Health*, 4(3), 1-34. Retrieved from <http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=3159&context=hbspapers>
- Schweitzer, R. D., (1996). Problems and awareness of support services among students at an urban Australian university. *Journal of American College Health*, 45(2), 73-77.
- Smith, T. B., Dean, B., Floyd, S., Silva, C., Yamashita, M., Durtschi, J., & Heaps, R. A. (2007). Pressing issues in college counseling: A survey of American College Counseling Association members. *Journal of College Counseling*, 10(1), 64-78.
- Tan, H. (2000). *Psikolojik danışma ve rehberlik*, İstanbul: MEB Yayını
- Tatlıoğlu, K. (1999). *Rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisinden beklentiler üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Topkaya, N., & Meydan, B. (2013). Üniversite öğrencilerinin problem yaşadıkları alanlar, yardım kaynakları ve psikolojik yardım alma niyetleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 25-37.
- Wivell, R., & Webb, S. (1995). Choosing a counsellor: An exploratory case study. *New Zealand Journal of Counselling*, 17, 35-44.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurtseven, F. (2015). Bireysel görüşmeler. In F. Yurtseven, & M. Paker, (Eds.), *Üniversitede psikolojik danışmanlık el kitabı*. (pp. 55-70). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.